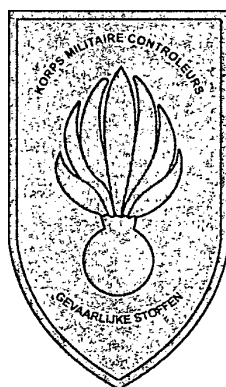

Ministerie van Defensie

TOEZICHTJAARVERSLAG KMC GS 2017

Versie Concept
Datum 30 maart 2018

STRENG ALS HET MOET,
INSCHIKKELIJK ALS HET KAN.

Colofon

Ministerie van Defensie
Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen
KMAR/LTC/BOSS/KMCGS

Uddel - KMar DLBE
Meervelderweg 19 Uddel
2509LP 's-Gravenhage

Contactpersoon Art. 10 (2) (e)

Versie Definitief
Opdrachtgever Secretaris-generaal van het Ministerie van Defensie
Auteur Art. 10 (2) (e)

Inhoud

Voorwoord—7

1 Terugblik toezichtjaar 2017—9

- 1.1 Inleiding—9
- 1.2 Realisatie versus uitvoering—10
- 1.3 Overallbeeld naleefgedrag—11
 - 1.3.1 Vervoer gevaarlijke stoffen—11
 - 1.3.2 Opslag en behandeling ontplofbare stoffen en voorwerpen—13
- 1.4 De 5 meest voorkomende overtredingen—16
 - 1.4.1 Vervoer van gevaarlijke stoffen—16
 - 1.4.2 Opslag en behandeling ontplofbare stoffen en voorwerpen—16
- 1.5 Terugkoppeling per toezichtthema—17
 - 1.5.1 Munitieketen op orde—17
 - 1.4.2 Toezicht in de bosrand—21
 - 1.5.2 Gevaarlijke stoffen onderweg—25
 - 1.5.3 Opleiden moet—27
 - 1.5.4 Samen sterk—27

2 Handhaafbaarheid regelgeving—30

- 2.1 Vervoerswetgeving—30
- 2.2 Opslag en Behandeling Gevaarlijke Stoffen—30
 - 2.2.1 MP 40-21 deel "Opslag en behandeling van overige gevaarlijke stoffen tijdens oefeningen en operaties"—30
 - 2.2.2 MP 40-21 deel "Opslag en behandeling van ontplofbare Stoffen en Voorwerpen"—30

3 Knelpunten—31

4 Aanbevelingen—32

5 Grondslag en bevoegdheden KMCGS—33

- Grondslag—33
- Bevoegdheden—33
- Strafbaarstelling—33

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van het Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen over het jaar 2017.

De hoofddoelstelling van het KMCGS is om er op toe te zien dat het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen binnen defensie zo veilig mogelijk wordt uitgevoerd. Een maatstaf voor het KMCGS om dit te meten is het bepalen van het naleefgedrag van de wet- en regelgeving die van toepassing is voor het vervoeren en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen. Hoe hoger het naleefgedrag, hoe veiliger dit gebeurt.

Veel van de overtredingen op de wet- en regelgeving over gevaarlijke stoffen uit de toezichtjaren 2015 en 2016 zie ik in 2017 helaas weer terugkomen. Het naleefgedrag geeft hierdoor ook in 2017 jaar weer een dalende trend te zien. Awareness, kennis en ervaring in het werkveld van gevaarlijke stoffen zijn de sleutel om de dalende trend in het naleefgedrag te keren en de veiligheid bij het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen te verhogen. Een goede steun in de rug hierin is de Defensienota 2018 die ten tijde bij het schrijven van dit jaarverslag is gepresenteerd door onze Minister en Staatssecretaris. Investeren in kennis van onze mensen, langere plaatsingsduur op functies en het behouden van mensen voor de organisatie, zijn allemaal elementen die ook bijdragen aan de veiligheid in het vervoer en de opslag van gevaarlijke stoffen. Ook het plan van aanpak "Een veilige defensieorganisatie" waarin het toezicht binnen defensie naar een hoger plan wordt gebracht door de oprichting van de Inspectie Veiligheid Defensie en de versterking van de toezichtcapaciteit van de MLA, IMG en het KMCGS, dragen hieraan bij. Alles bij elkaar goede basis om de totale veiligheid, ook die binnen het werkveld van gevaarlijke stoffen, te vergroten en het naleefgedrag van wet- en regelgeving te verhogen.

Evenals in 2016 concludeer ik ook in 2017 dat het naleven van de regelgeving die betrekking heeft op gevaarlijke stoffen aandacht moet blijven krijgen van ons allemaal, van alle niveaus in onze organisatie. Alleen dan kunnen we de veiligheid borgen en verhogen bij het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen binnen defensie.

Uddel, 30 maart 2018

Commandant Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen

Art. 10 (2) (e)

1 Terugblik toezichtjaar 2017

1.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft een terugkoppeling over toezicht en handhaving van het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen binnen Defensie.

De hoofddoelstelling van het KMCGS is om erop toe te zien dat het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen zo veilig mogelijk wordt uitgevoerd binnen de krijgsmacht. Het KMCGS doet dit door bij haar toezicht het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen te toetsen op de naleving van de vigerende wet- en regelgeving die van toepassing is het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen en zodoende de naleving van wet en regelgeving op een zo hoog mogelijk niveau te brengen.

Deze hoofddoelstelling is te splitsen in twee subdoelstellingen. Als eerste toezicht en handhaving van de Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen in combinatie met de MP 40-20 "Dienstvoorschrift Vervoer Gevaarlijke Stoffen", de naleving van artikel 10 van de REACH-regelgeving en de Wet Luchtvaart over het deel dat over gevaarlijke stoffen handelt. Als tweede de controle op de naleving van de MP 40-21 deel I "Voorschrift opslag en behandeling ontplofbare stoffen en voorwerpen", de MP 40-40 "Voorschrift voor het merken van munitie en verpakkingen van munitie". Voor de controle van de opslag van overige verpakte gevaarlijke stoffen is geen bedrijfsvoorschrift aanwezig maar wordt gebruik gemaakt van de Publicatierreeks Gevaarlijke Stoffen 15 (PGS-15).

Zoals ik ook in mijn vorige jaarverslagen al heb geschreven vergt het verbeteren van het naleefgedrag van regelgeving een lange adem. Veelal gaat het om het veranderen van gedrag. Binnen defensie is er altijd een spanningsveld aanwezig tussen wat volgens de regelgeving moet, het beschikbare personeel, de aanwezige kennis, de operationele druk en de "can-do" instelling van het personeel. Dit maakt dat de grenzen van de regelgeving vaak worden opgezocht en met regelmaat, soms bewust maar meestal onbewust, niet wordt nageleefd.

Om invulling te geven aan de langere adem omvat het Toezichtjaarplan 2016 voor de periode 2016 tot en met 2020 dezelfde toezichtthema's. In dit Jaarverslag over 2017 vindt in deze cyclus de tweede terugblik plaats waarbij voor de ontwikkeling van het naleefgedrag ook aansluiting wordt gezocht bij de resultaten 2015 en daarvoor.

Binnen de toezichtthema's kunnen de accenten per jaar wel van elkaar verschillen maar de hoofdrichting van het thema blijft gelijk. Door te werken met een meerjarig toezichtplan met dezelfde thema's, is het onderkennen trends binnen het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen eenvoudiger.

De terugblik op het toezichtjaar 2017 wordt dan ook gedaan langs de thema's zoals die in 2015 ten behoeve van het Toezichtjaarplan 2016 zijn geformuleerd:

- "Munitieketen op orde"
- "Toezicht in de bosrand"
- "Opleiden moet"
- "Gevaarlijke stoffen onderweg"
- "Samen sterk"

Het thema "Munitieketen op orde" omvat de opslag en behandeling van ontplofbare stoffen en voorwerpen op munitieopslaglocaties in Nederland. "Toezicht in de bosrand" omvat het vervoer van gevaarlijke stoffen en de opslag en behandeling ervan tijdens oefeningen en in binnen en buitenland. "Opleiden moet" omvat m.n. het toezicht op de (wettelijk) verplichte opleidingen binnen het vervoer van gevaarlijke stoffen en de behandeling van ontplofbare stoffen. "Gevaarlijke stoffen onderweg" omvat toezicht en handhaving over alle vervoersmodaliteiten bij het (logistieke) vervoer van gevaarlijke stoffen zowel over de weg als over binnenwater, spoor, door de lucht en over zee. De zesde modaliteit "pijpleidingen" valt niet onder de verantwoordelijkheid van het KMGCS. En ten slotte "Samen sterk". Dit is geen toezichtthema zoals de andere thema's maar beschouwd de samenwerkingsverbanden met andere toezichthouders en ketenpartners binnen en buiten defensie.

1.2 Realisatie versus uitvoering

In het onderstaande overzicht zijn de aantallen geplande activiteiten uit het toezichtjaarplan 2017 versus het aantal daadwerkelijk uitgevoerde activiteiten in 2017 weergegeven.

	Planning	Realisatie	Opmerking
	Controles	Controles	
"Munitieketen op orde"			
Opslaglocaties met munitie	50	36	In totaal 153 inbreuken MP 40-21
Processen munitieketen	10		Maakten deel uit van controles Opslaglocaties met munitie.
Instructiemunitie	10	2	OTCGN/MMS & Controle cav museum (tentoonstellingsmunitie op Bernardkazerne)
"Wacht en Tas" munitie	20	74	Wachtlocaties DBBO & Brigades KMAR.
"Toezicht in de bosrand"			
Oefeningen binnenland	5	1	
Oefeningen buitenland	10	19	
"Gevaarlijke stoffen onderweg"			
Wegvervoer ADR (incl. 1.10 ADR)	695	1111	Gecontroleerde voertuigen op de route, aan de poort en tijdens staande controles
Luchtvervoer ICAO-TI & MarOps	30	9	
Zeevervoer IMDG-Code	5	0	
Multimodaal vervoer weg-lucht	20	1	
Uitvoering "oog en oor BA"	1cm ADR	1cm ADR	Ivm herzieningen C/007 niet specifiek in controles meegenomen
"Opleiden moet"			
Ketenonderzoek ople dingen	10	1	Missie Mali
Voorlichting toezicht GS	2	3	
"Samen sterk"			
Samenwerking ILT	Bijeenkomsten		Deelname ILT controle Gonnchem. Stuurgroep Inspectie GS Informeel overleg ILT, I-IZW, MCGS, KMGCS ILT vakgroep overleg vervoer GS ILT vakgroep overleg milieu
	2	2	
	6		
	4	0	
	6	4	
Overleg diverse ketenpartners	4	4	Handhavingsoverleg ketenpartners (Politie, OM, Douane en ILT)
Verhuizing co-locatie KMGCS met ILT	6	1	Eind 2016 1 ^{ste} projectoverleg inhuizing KMGCS Graadt van Roggenweg 500 Utrecht
Diverse capaciteit			
Intern/werkoverleg	Bijeenkomsten		werkoverleg
Vaktechnische opleidingen	10	10	
	5	5	BOA, IATA, PGS15

Tabel 1: planning versus realisatie

1.3 Overallbeeld naleefgedrag

1.3.1 Vervoer gevaarlijke stoffen

Het naleefgedrag geeft een beeld in welke mate het vervoer van gevaarlijke stoffen compliant is met de wetgeving die hierop van toepassing is. Het naleefgedrag is dan ook een maat voor de veiligheid voor het vervoeren van gevaarlijke stoffen. De wetgeving is immers bedoeld om de risico's die samenhangen met het vervoer van gevaarlijke stoffen zo veel mogelijk te beperken zodat mens, dier en milieu hieraan niet worden blootgesteld.

De wetgeving die als norm dient voor het bepalen van het naleefgedrag is de Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen en de Wet Luchtvaart voor het deel dat het vervoer van gevaarlijke stoffen omvat.

De onderstaande tabel geeft het resultaat weer van de controles op het militaire vervoer over een periode van 9 jaar.

In de tabel is opgenomen:

- Het totaal aantal controles dat door het KMGCS op het militaire vervoer zijn uitgevoerd;
- Het aantal controles van het totaal waarbij gevaarlijke stoffen zijn aangetroffen;
- Het aantal controles waarbij niet werd voldaan aan wet- en regelgeving. Dit is het totaal van gegeven nalevingshulp, PV'n van bevindingen en gegeven waarschuwingen;
- Het aantal proces-verbaal dat is opgemaakt;
- Het naleefgedrag van de wet- en regelgeving.

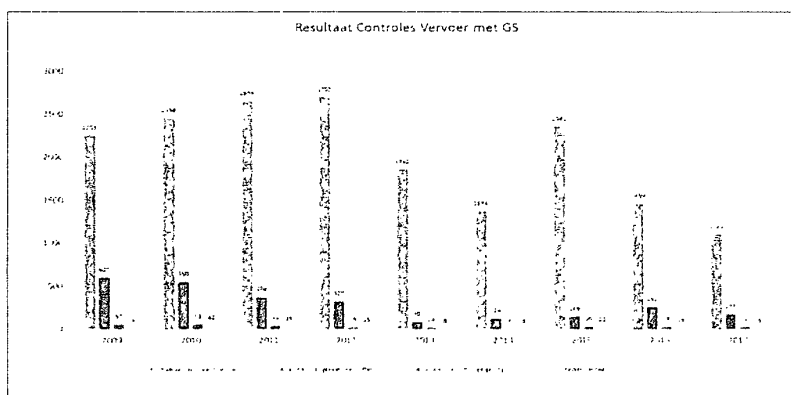
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totaal gecontroleerd vervoer	2256	2459	2659	2703	1862	1374	2361	1469	1111
Vervoer met gevaarlijke stoffen	602	550	376	327	90	124	149	262	172
Vervoer niet cfm regelgeving*	57	63	43	26	19	6	30	28	31
Processen verbaal	9	42	35	15	0	6	22	18	5
Naleefgedrag regelgeving**	89%	81%	79%	87%	79%	90%	65%	82%	79%

*=totaal van nalevingshulp, PV van bevindingen en waarschuwingen.

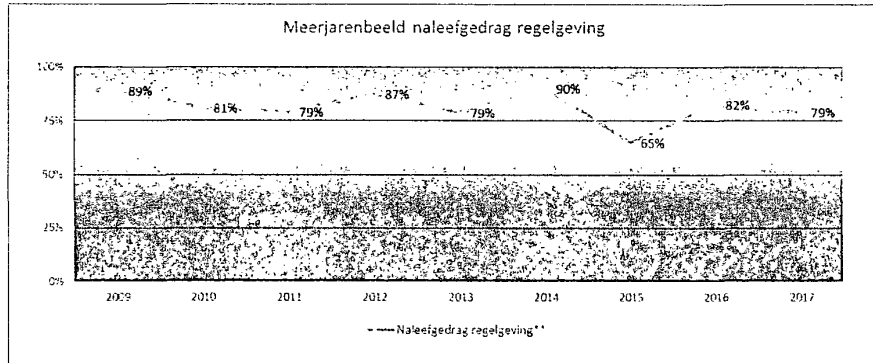
**gecorrigeerde reeks naleefgedrag; hierin ook vervoer niet cfm regelgeving in beschouwing genomen als overtreding van de regelgeving cfm PV

Tabel 2: Resultaat controles vervoer

In de onderstaande twee grafieken is tabel 2 visueel weergegeven.

Grafiek 1: Resultaten controles vervoer

Grafiek 2: Meer-jaren-beeld naleefgedrag regelgeving

In totaal zijn in 2017 1111 vervoerseenheden gecontroleerd. Dit aantal ligt lager dan in 2016. De oorzaak hiervan is een verminderde controlecapaciteit door de instroom van twee een nieuwe controleurs vervoer GS en de hiermee samenhangende inwerkperiode door ervaren controleurs.

In 2017 zijn 31 overtredingen op de vervoerswetgeving geconstateerd waarbij in 5 gevallen een proces-verbaal opgemaakt door het KMCGS. Van de overige 31 overtredingen zijn er 19 middels "naleevingshulp" opgelost, 3 middels een PV van bevindingen en zijn 9 waarschuwingen gegeven. Het betrof hier kleine overtredingen die geen gevaar voor het transport of de omgeving opleverden en die met enige assistentie van de controleur konden worden opgelost.

In vorige toezichtjaren zijn naleevingshulp, PV van bevindingen en waarschuwingen, niet meegewogen in de vaststelling van het naleefgedrag hoewel dit feitelijke wel overtredingen betrof die, gezien het te bewerkstelligen effect of de ernst van de overtreding, niet middels een proces-verbaal zijn afgedaan. Om een reëler totaalbeeld van het naleefgedrag te verkrijgen zijn zij in de rapportage over het jaar 2017, wel samen met de daadwerkelijke processen-verbaal meegewogen als overtreding bij de vaststelling van het naleefgedrag. Om het naleefgedrag van de voorgaande toezichtjaren in lijn te brengen met dat over 2017, is voor de toezichtjaren 2009 t/m 2016 een correctie uitgevoerd waarbij ook deze overtredingen zijn meegenomen bij de bepaling van het naleefgedrag. Het totaalbeeld van het naleefgedrag bij het vervoer van gevaarlijke stoffen hierdoor over gehele lijn met enkele procenten gedaald.

Op basis van de geregistreerde controles die door het KMCGS zijn uitgevoerd ligt het naleefgedrag voor 2017 op 79%. Dit naleefgedrag zegt alleen iets over het vervoer dat daadwerkelijk door het KMCGS is gecontroleerd. Welk deel dit is van het totale vervoer aan gevaarlijke stoffen binnen Defensie is voor het KMCGS niet inzichtelijk. In mijn jaarverslag over 2016 heb ik aangegeven dat om een beter gevalideerd beeld van het naleefgedrag te krijgen, het noodzakelijk is om in 2017 ook de meldingen-voorval uit PeopleSoft over het vervoer van gevaarlijke stoffen te categoriseren als "overtreding" wanneer zij gebaseerd zijn op het daadwerkelijk overtreden van de wet- en regelgeving van het vervoer van gevaarlijke stoffen. Bij de analyse van de meldingen-voorval die die gerelateerd zijn aan het vervoer van gevaarlijke stoffen is het opvallend dat het vrijwel alle meldingen die zijn gedaan,

zijn die gerelateerd zijn aan het vervoer van gevaarlijke stoffen door de lucht. Daarbij is opvallend dat de meeste meldingen met betrekking tot het vervoer van gevaarlijke stoffen hoofdzakelijk worden gedaan door het CLSK en DOSCO. In totaal zijn 80 meldingen bekeken die allen een overtreding van de Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen of de Wet Luchtvaart te zien gaven. Inhoudelijk duiden zij allen op een gebrek aan kennis hoe gevaarlijke stoffen binnen de wet- en regelgeving moeten worden verzonden. Het gaat hierbij om de gebruikte verpakkingen, kenmerking, etikettering en de kwaliteit van de begeleidende documenten bij de zendingen.

Ook over het toezichtjaar 2017 blijkt dat het naleefgedrag van 79% verkregen op basis van de daadwerkelijk uitgevoerde door het KMCGS over het vervoer van gevaarlijke stoffen, te rooskleurig is. Het daadwerkelijke naleefgedrag van wet- en regelgeving ligt dan ook lager dan 79%.

Uit onderzoeksgegevens naar het nalevingsgedrag bij het vervoer van gevaarlijke stoffen in de civiele sector, komt naar voren dat het nalevingsgedrag in deze sector rond de 70% ligt. Het gemiddelde naleefgedrag in de civiele sector kan als ondergrens dienen voor het naleefgedrag binnen defensie. Hoewel het niet eenduidig is te bepalen op basis van het geconstateerde naleefgedrag en de correctie die hierop moet worden gedaan op basis van de meldingen van voorvallen, nadert het naleefgedrag deze ondergrens of is er al doorheen gezakt.

1.3.2 Opslag en behandeling ontplofbare stoffen en voorwerpen

Evenals bij het vervoer heeft het naleefgedrag van de interne defensieregelgeving voor de opslag en behandeling van ontplofbare stoffen en voorwerpen, een beeld in welke mate deze activiteit in overeenstemming is met de regelgeving die hierop van toepassing is. Ook is het naleefgedrag een maat voor zowel de interne, de inwendige als de externe veiligheid voor het de opslag en behandeling ontplofbare stoffen en voorwerpen. Vanwege het feit dat het KMCGS in de MP 40-21 "Voorschrift Opslag en Behandeling Ontplofbare Stoffen en Voorwerpen" is aangewezen om toe te zien op de naleving van dit dienstvoorschrift, richten de controleurs Controle Opslag en Behandeling van Gevaarlijke Stoffen zich voornamelijk op de opslag van munitie en explosieve stoffen en worden de overige gevaarlijke stoffen door Team Milieuhandhaving beschouwd op basis van "zorgplicht", van de PSG-15 en de vigerende milieuwetgeving.

In tegenstelling tot bij het vervoer wordt de controles op de opslag en behandeling in beginsel niet direct strafrechtelijk opgetreden wanneer overtredingen van de regelgeving wordt geconstateerd. De direct betrokken commandant en de vergunninghouder ontvangen de resultaten van de controles waarbij het aan de betrokken commandanten is op de geconstateerde overtredingen op het dienstvoorschrift MP 40-21 op te heffen. Na een redelijke termijn volgt een nieuwe controle waarin de eerder geconstateerde overtredingen nogmaals worden bekeken. Ook hiervan volgt hierna een rapportage. Indien blijkt dat bij de 2de controle geen acties zijn ondernomen om de overtredingen op te heffen, belegt C-KMCGS de casus bij Team Milieuhandhaving voor strafrechtelijke handhaving of draagt hij de casus over aan afdeling Defensie Toezicht van de Inspectie Leefomgeving en Transport voor bestuurlijke handhaving. In 2017 zijn er geen casussen belegd bij TMH of overgedragen aan ILT voor handhaving.

De onderstaande tabel geeft het resultaat weer van de controles op de opslag en behandeling van ontplofbare stoffen over een periode van 8 jaar.

In de tabel is opgenomen:

- Het totale aantal munitie-opslaglocaties die door het KMCGS zijn gecontroleerd;
- Het aantal controles van het totaal waarbij ontplofbare stoffen zijn aangetroffen;
- Het aantal munitie-opslaglocaties die niet voldoen aan de regelgeving uit MP 40-21.
- Het naleefgedrag van de regelgeving uit de MP 40-21.

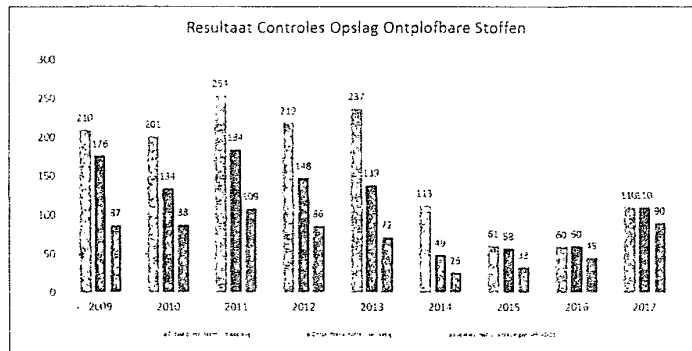
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totaal controles munitieopslag	210	201	254	219	237	113	61	60	110
Ontplofbare stoffen aanwezig	176	134	184	148	139	49	58	60	110
Locaties met overtredingen MP 40-21	87	88	109	86	72	26	33	45	90
Naleefgedrag MP 40-21	51%	34%	41%	42%	48%	47%	43%	25%	18%

Tabel 3: Totaalbeeld controles opslag en behandeling ontplofbare stoffen

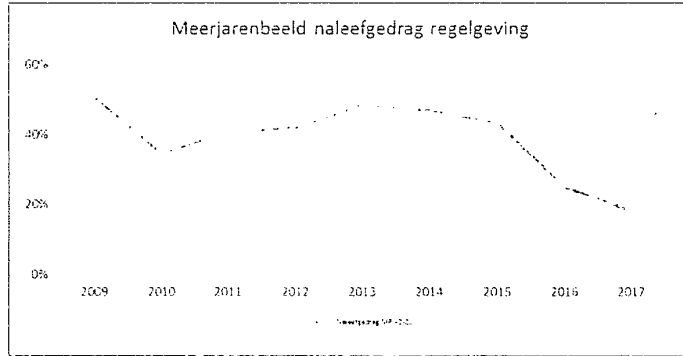
In 2017 hebben de controleurs van Controle Opslag en Behandeling Gevaarlijke Stoffen (COBGS) alle munitie-opslaglocaties in Nederland en Duitsland bezocht. Per bezochte locatie is 25% van de opslagcapaciteit aan een controle onderworpen. Voor de wachtlocaties van DBBO en de Brigades KMar die zijn bezocht onder het thema "Wacht en tas munitie" is deze systematiek niet gevolgd maar is een 100% controle uitgevoerd. Veelal ging het hier om 1 of 2 opslagkluisjes per gebouw.

In totaal zijn 110 opslaglocaties gecontroleerd verdeeld over 36 op munitiecomplexen en 74 locaties van DOSCO/DBBO, BS/DBBO en KMar.

In de onderstaande twee grafieken is tabel 2 visueel weergegeven.

Grafiek 3: Controles opslag en behandeling ontplofbare stoffen

Grafiek4: Meer-jaren-beeld naleefgedrag regelgeving

Het meer-jaren-beeld geeft voor 2017 een gemiddeld naleefgedrag te zien van 18%. Dit is lager dan het naleefgedrag in 2016, dit was 25%.

Als hoofdoorzaak van de verdere daling is dat in 2017 het merendeel van de locaties van DBBO en de Brigades KMar zijn bezocht ten opzichte van 2016. Dit was toen nog maar voor een klein deel van de DBBO en KMar locaties gebeurd. Voor alle in 2017 bezochte locaties was het de eerste keer dat zij aan een controlebezoek door het KMCGS zijn onderworpen. Van de 74 bezochte locatie waren er 10 die voldeden aan de eisen uit de MP 40-21. Wanneer de DBBO en KMar locaties buiten beschouwing worden gelaten en dus alleen de munitieopslaglocaties op munitiecomplexen in beschouwing worden genomen, stijgt het naleefgedrag naar 28%. In 2016 was dit 33%. Het naleefgedrag is in 2017 is cijfermatig wel iets gedaald maar ligt feitelijk op hetzelfde niveau als in 2016. Dit betekent dat er eigenlijk niets is gewijzigd in de opslagcondities op de munitiecomplexen. Dit ondanks dat het KMCGS in 2017 is gestopt met handhaving op de keuringen van elektrische- en bliksembeveiligingsinstallaties. De verwachting was dat dit zichtbaar zou zijn in een stijging van het naleefgedrag in 2017 omdat de keuring van bliksembeveiligings- en elektrisch installaties in 2016 één van de grootste knelpunten was op munitiecomplexen. Deze aanname blijkt niet juist te zijn. De mogelijke oorzaak hiervan is dat de focus van de controleurs van het KMCGS zich heeft verlegd waardoor andere punten uit de MP 40-21 die worden overtreden en die in aantal een groter aantal overtredingen opleveren dan de dat de elektrische- en bliksembeveiliging installaties, nu zwaarder doorwegen in de bepaling van het naleefgedrag.

De reden om in 2017 niet meer handhavend op te treden bij het ontbreken van keuringsgegevens van elektrische en bliksembeveiligingsinstallaties is dat de betreffende objectvergunninghouders en commandanten voor de keuring en keuringsrapporten afhankelijk zijn van het Rijks Vastgoed Bedrijf (RVB) en het RVB haar processen op het gebied van keuringen van installaties niet op orde heeft. Hierdoor kunnen objectvergunninghouders en commandanten niet bewerkstelligen dat zij bij controles kunnen aantonen dat de elektrische- en bliksembeveiliging installaties zijn gekeurd en goed zijn bevonden. Door de betrokken objectvergunninghouders en commandanten is dit knelpunt in de lijn gemeld en lopen er gesprekken met het RVB om tot een oplossing te komen.

1.4 De 5 meest voorkomende overtredingen

1.4.1 Vervoer van gevaarlijke stoffen

Dit toezichtjaar is er geen ranking te maken op basis van de frequentie van de geconstateerde overtredingen. Hieronder zijn de overtredingen weergegeven die naar inzicht van het KMCGS het meeste risico tijdens het vervoer met zich mee hebben gebracht:

- het niet als GS aanbieden van lithiumbatterijen voor luchtvervoer;
- het negeren van het samenladingsverbod van lithiumbatterijen en munitie;
- het niet gestuwd en in een stevige buitenverpakking vervoeren van brandblussers;
- het vervoeren van GS zonder juist gemerkte en geëtiketteerde verpakking;
- het niet meevoeren van schriftelijke instructies.

1.4.2 Opslag en behandeling ontplofbare stoffen en voorwerpen

- Brandklasse borden ontbreken of geven niet de juiste opgeslagen klasse aan;
- Ruimtes waar speciale kasten en/of bouwkundige kasten staan zijn niet opgenomen in het bedrijfsnoodplan;
- Brandblussers niet in orde: niet aanwezig of niet gekeurd;
- Etiketten 'Roken en open vuur verboden' ontbreken of zijn slecht leesbaar geworden;
- Geen calamiteitenlijst aanwezig tbv brandweer en/of gemeente.

1.5 Terugkoppeling per toezichtthema

1.5.1 Munitieketen op orde

1.5.1.1 Munitiecomplexen

DMO – Alle locaties van het Defensie Munitiebedrijf: Veenhuizen, Ruinen, Staphorst, Coevorden, Loheide (DLD) en Alphen. Hier zeer veel overtredingen.

Bezocht: 11 locaties, bij 1 geen bijzonderheden.

Zorgwekkend 1:

Steeds worden bij controles (nieuwe) beleggingsovertredingen aangetroffen. Beleggingsovertredingen worden veroorzaakt doordat er te veel munitie in bunkers wordt opgeslagen dan dat volgens de vergunning is toegestaan of dat munitie bij elkaar ligt opgeslagen waarvan dat volgens de MP 40-21 verboden is. Beide situaties vormen een groot risico voor de opslaglocatie en de omgeving. Het KMCGS laat deze overtredingen bij haar controles altijd direct herstellen, maar de beleggingsovertredingen blijven voorkomen. Het WMS-klasse V staat beleggingsovertredingen bij automatische de toewijzing van opslaglocaties niet toe. Beleggingsovertredingen kunnen dan ook alleen veroorzaakt worden door handmatige manipulatie van het WMS.

Zorgwekkend 2:

Op het MMC Coevorden ligt niet juist verpakte springstof afkomstig van uitstoomprojecten van een groot aantal jaren geleden (artilleriegranaten). Vanwege de langdurige opslag van de uitgestoomde springstof neemt de instabiliteit hiervan toe en vormt een risico voor zowel de opslag als de behandeling ervan. Er is geen duidelijkheid of deze munitie nog behandeld en/of vervoerd mag en kan worden. Terwijl deze munitie wel vernietigd dient te worden. Tevens valt op dat op de meeste locaties van het DMunB nog munitie ligt opgeslagen die niet meer gebruikt wordt door de krijgsmacht.

CLAS – Kleine overtredingen die direct zijn hersteld of waarvoor een Nota bij de MCGS is aangevraagd.

Bezocht: 13 locaties, bij 4 geen bijzonderheden.

CLSK – Kleine overtredingen die direct zijn hersteld of waarvoor een Nota bij de MCGS aangevraagd.

Bezocht: 6 locaties, bij 2 geen overtredingen.

CZSK – Met name in Den Helder veel overtredingen.

Bezocht: 6 locaties, bij 3 geen bijzonderheden.

1.4.1.2

Wacht en tas munitie

Onder het thema "Munitieketen op orde" is in 2016 een begin gemaakt met het toezichtonderwerp "Wacht en tas munitie" bij de wachtlocaties van DBBO en de Brigades van de KMar. In 2017 heeft dit een vervolg gehad en zijn alle KMar en DBBO locaties bezocht. Voor veel locaties was dit de eerste keer dat het KMCGS hen met een toezichtbezoek vereerde. Voor alle bezochte locaties geldt dat de intentie om te verbeteren aanwezig is en dit ook voortvarend wordt opgepakt.

DBBO CDC/DOSCO – Veel kleine locaties met minimale hoeveelheden munitie. Weinig kennis, maar wel de intentie om gebreken te verbeteren. Onze bezoeken waren daarom ook erg gericht op het adviseren en assisteren (A&A). Inmiddels is voor het gros van de locaties Nota's bij de Militaire Commissie Gevaarlijke Stoffen aan aangevraagd om de opslag te legaliseren zoals dit is voorgeschreven in de Mp 40-21 en de constateerde gebreken in lijn met de MP 40-21 te herstellen.
Bezocht: 44 locaties, bij 4 geen bijzonderheden

KMAR - Veel kleine locaties met minimale hoeveelheden munitie. Per locatie is er een specialist aangewezen die toezicht houdt op de opslag. Ook hier zijn Nota's aangevraagd bij de Militaire Commissie Gevaarlijke Stoffen aan aangevraagd om de opslag te legaliseren zoals dit is voorgeschreven in de Mp 40-21 en de constateerde gebreken in lijn met de MP 40-21 te herstellen.
Bezocht: 27 locaties, bij 3 geen bijzonderheden

BS – 3 locaties bezocht ook met minimale hoeveelheden munitie (PKC 9205, Zwaluwberg 9204 en Burem 9103). Van deze locaties is de PSG de objectvergunninghouder. Bewaking van deze objecten geschiedt door DBBO. Van deze locaties is niets bekend omtrent verbetermaatregelen.
Bezocht: 3 locaties bezocht, bij 0 geen bijzonderheden.

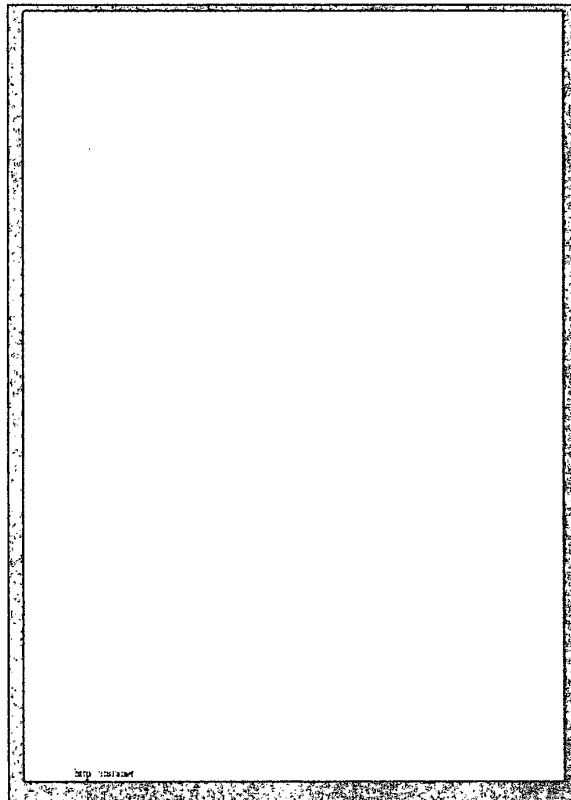
1.4.1.3 Keuringsrapporten bliksembeveiligings- en elektrische installaties

Een blijvend terugkerend knelpunt op de munitiecomplexen bij alle OPCO's en de DMO zijn de keuringsrapporten van de bliksembeveiligingsinstallaties en de elektrische installaties. De keuringsrapporten geven geen duidelijk uitsluitsel of de installaties goed- of afgekeurd zijn.

Ten opzichte van 2016 is er in 2017 geen voortgang geboekt om de situatie te verbeteren. Er is geen actueel overzicht (VIPS) van de keuringen van elektrische installaties. Het Rijksvastgoedbedrijf is moeilijk bereikbaar voor vragen hierover en heeft niet voldoende capaciteit om het VIPS met gevalideerde gegevens over keuringen te vullen.

Vanwege deze status quo en het feit dat objectvergunninghouders en commandanten geheel afhankelijk zijn van het Rijks Vastgoed Bedrijf (RVB) voor de keuringen van de elektrische- en bliksembeveiliging Installaties, heeft het KMCGS in 2017 niet meer handhavend opgetreden bij het ontbreken van keuringsgegevens van elektrische en bliksembeveiligingsinstallaties tijdens haar controles.

Door de betrokken objectvergunninghouders en commandanten is dit knelpunt in de lijn opgespeeld en lopen er gesprekken met het RVB om tot een oplossing te komen. Bij het schrijven van dit jaarverslag is door C-DOSCO en de Directeur-generaal van het RVB op 12 maart een inspanningsovereenkomst afgesloten dat eind 2018 alle wettelijke keuringen van installaties van het Defensie vastgoed voor 100% zijn uitgevoerd.

1.4.1.4 Instructiemunitie

Een punt van zorg was ook in 2017 het dossier instructiemunitie waar zowel het DMunB als de EODD verantwoordelijk voor zijn. Hetzelfde geldt overigens ook voor Tentoonstellingsmunitie. De in 2015 geconstateerde situatie dat bij eenheden instructiemunitie aanwezig is aangetroffen zonder dat de daarbij behorende verklaring dat de munitie vrij is van explosieve stoffen kon worden getoond of dat deze bij het DMunB aanwezig was, was ook eind 2017 nog altijd niet opgelost. In 2017 is wel de nieuwe versie van de Assortimentsinstructie 018-010 Sub assortiment Instructiemunitie met datum van uitgifte 22-06-2017 uitgegeven door het DMunB. Om het knelpunt met de instructie- en tentoonstellingsmunitie op te lossen moet alle munitie van deze twee categorieën worden ingenomen en door tussenkomst van de EODD en het DMunB (opnieuw) worden gecontroleerd voor zover zijn niet zijn voorzien van een ingeslagen uniek volgnummer (EODD of het DMunB) en een rood ingekleurde "O", te worden geregistreerd en volgens de normering uit de assortimentsinstructie te worden herverdeeld.

1.4.1.5 Toezichtbezoek aan het Caribische gebied

Opslag Munitie

In augustus 2017 is voor het achtereenvolgende jaar een toezicht/controle bezoek gebracht aan de opslaglocaties van munitie en overige gevaarlijke stoffen van de Koninklijke Marine, de Koninklijke Marechaussee en de Kustwacht op Curaçao, Sint-Maarten en Aruba. Vanwege het verbod voor overheidspersoneel om tussen de eilanden te vliegen met lokale luchtvaartmaatschappijen zijn, vanwege de hiermee gepaard gaande lange reistijden, zijn Saba, Sint Eustatius en Bonaire niet bezocht. Het toezichtbezoek is uitgevoerd door H-COBGS te samen met een controleur COBGS.

Ten opzichte van het toezichtbezoek in 2016 waren nog niet alle geconstateerde punten opgelost maar er was wel goede progressie geboekt.

De meest voorkomende inbreuken op de MP 40-21 in 2017 waren:

- het ontbreken van de etiketten "Roken & Openvuur verboden" op de toegangsdeuren van de bouwkundige kasten voor de opslag van munitie;
- onjuiste gevarenklasse etiketten op de toegangsdeuren van de bouwkundige kasten voor de opslag van munitie;
- het ontbreken van nota's van de MCGS bij opslag van munitie in bouwkundige kasten;
- ontbreken/keuring 12kg ABC-brandblussers tbv de opslag van munitie.

Ten tijde van de controle waren er 3 nota's van de Militaire Commissie Gevaarlijke Stoffen van kracht voor waaraan de opslag van munitie en andere ontplofbare stoffen in het Caribische gebied moet voldoen. Dit werkt verwarrend en maakt het naleven van de regelgeving complex. Het KMCGS heeft H-MCGS verzocht om alle randvoorwaarden waaraan de munitieopslag aan in het Caraïbische gebied moet voldoen in 1 nota te verwoorden. Bij volgende controles zal ook worden toegezien op de naleving van de MP 40-20 bij vervoer over land van gevaarlijke stoffen.

Opslag overige gevaarlijke stoffen

Voor Team Milieuhandhaving was dit de tweede schouw op de status in het Caribische gebied van de opslag en behandeling van de overige gevaarlijke stoffen.

De meest in het oog springende tekortkomingen waren:

- Waarschuwingsborden en gevaarsymbolen niet zichtbaar bij geopende deuren van opslaglocaties;
- Niet afgesloten verpakkingen met gevaarlijke stoffen;
- Accu's opgeslagen in houten box-pallets in plaats van in of boven één of meerdere lekbakken;
- Gasflessenopslag:
 - o niet voorzien van opschrift "Roken en openvuur verboden" (inclusief een vertaling daarvan in het Engels en Papiaments);
 - o gasflessen en andere goederen samen opgeslagen in een gasflessenopslag, dit is niet toegestaan;
 - o gasflessenopslag gesitueerd in een niet geventileerde bouwkundige kast;
- Brandbare vloeistoffen niet in aparte opslagruimten opgeslagen. Ruimte(s) aan de buitenzijde niet voorzien van opschrift: "Roken en open vuur verboden" (inclusief een vertaling daarvan in het Engels en Papiaments).
- Bij een bovengrondse brandstof opslagtank met dieselolie zijn in de directe omgeving van de tank brandgevaarlijke stoffen aangetroffen waaronder houten pallets, kartonnen dozen, chemocontainers;
- Op de steiger van de kustwacht drie 200 liter vaten met daarin olie 15W-40 aangetroffen. Dit is weliswaar geen gevaarlijke stof als zodanig maar wel milieuverontreinigend indien dit in het water terecht komt;
- "Bad Housekeeping" in 3 opslaglocaties van de overige gevaarlijke stoffen.

Het totale pakket aan tekortkomingen is gerapporteerd aan de commandanten in wiens gebied van verantwoordelijkheid de tekortkomingen zijn geconstateerd. Het merendeel van de constatering is met een beperkte inspanning op te lossen.

In 2018 wordt nogmaals een toezicht bezoek gepland om te zien of de gesignaleerde tekortkomingen zijn opgelost.

1.4.2 *Toezicht in de bosrand*

1.4.2.1 **Bezochte oefeningen**

In het toezicht jaar 2017 zijn 19 oefeningen bezocht, zie tabel 1. Hierbij is naar het vervoer, de opslag en de behandeling van gevaarlijke stoffen gekeken met een zwaartepunt op het vervoer en de opslag van munitie. Bij 5 oefeningen zijn ook specifiek de opslag en behandeling van overige gevaarlijke stoffen beoordeeld. De controles voor de opslag van ontplofbare stoffen worden uitgevoerd op basis van de MP 40-21 hoofdstuk 18000 in combinatie met de Nota's van de Militaire Commissie Gevaarlijke Stoffen (MCGS). De MCGS geeft in haar Nota's aan op welke locaties en onder welke condities ontplofbare stoffen mogen worden opgeslagen gedurende de betreffende oefening.

Bezocht zijn de volgende oefeningen:

Land	Oefening & Locatie
Nederland	<ul style="list-style-type: none"> TAC NL/BE van DHC Deelen
België	<ul style="list-style-type: none"> 13Ltbrig / 412 Pagnie Camp Roi Albert te Marche en Femme
	<ul style="list-style-type: none"> Schietopleiding 640 Squadron / CLSK Leopoldsburg
	<ul style="list-style-type: none"> Oefening EODD School Leopoldsburg
	<ul style="list-style-type: none"> Eenheidsoefening 1(NLD) MCG Leopoldsburg
Polen	<ul style="list-style-type: none"> Bison Drawsko 2017 43 Mechbrig
Engeland / Schotland	<ul style="list-style-type: none"> Schietserie 1MCG Otterburn
Noorwegen	<ul style="list-style-type: none"> Wintertraining 1(NLD) MCG Harstad & Ramsung
Duitsland	<ul style="list-style-type: none"> SOM/SOMS 1 t/m 3 Bergen-Hohne & Munster
	<ul style="list-style-type: none"> EMV 17-5 LIVE Marns Opleidingscentrum Grafenwöhr
	<ul style="list-style-type: none"> IE Opleiding 2 MCG Doorn Grafenwöhr
	<ul style="list-style-type: none"> Rhino Apex 2017-3 KLitz / Altengrabow
	<ul style="list-style-type: none"> Swift Resonse 2017 Hohenfels
	<ul style="list-style-type: none"> Quick Lion Wildflecken
	<ul style="list-style-type: none"> FTX/LFX Hammelburg Hunter Hammelburg
	<ul style="list-style-type: none"> Schietoefening BSB/KMar Trainingsbase Weeze
	<ul style="list-style-type: none"> Peacock Supremacy Güz Altmark
	<ul style="list-style-type: none"> Oef 11 Lmbl Kamp Trauen
Italië	<ul style="list-style-type: none"> DHC Qualification Training (QT) High

Tabel 4: bezochte oefeningen

Evenals in eerdere toezichtjaren zijn de controles over het vervoer en de opslag en behandeling van ontplofbare en overige gevaarlijke stoffen voornamelijk gericht geweest op zichtbare aanwezigheid van het KMCGS en op het houden van controles en het bijstaan met nalevingshulp aan het begin van de processen van het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen. Hierbij is adviserend en sturend opgetreden ter voorkoming van overtredingen van de regelgeving. De reden om het toezicht bij oefeningen in het buitenland op deze wijze uit te voeren is om bij

de opvoer van munitie naar de schietbanen bij schietseries zo min mogelijk te verstoren en daar waar transporten van gevaarlijke stoffen via de openbare weg verlopen, dit zoveel mogelijk zonder overtredingen te laten verlopen. Daar waar nodig zijn de geconstateerde tekortkomingen of inbreuken op de regelgeving direct opgeheven en zijn zij teruggekoppeld op de commandant of staf van de oefende eenheid, C-SOB/SOMS en/of C-NSE.

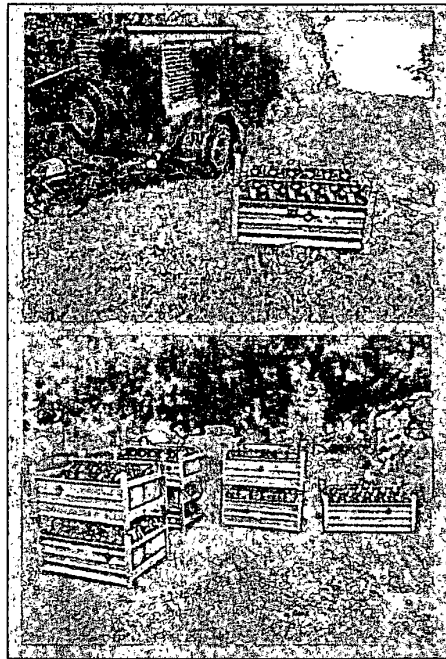
In vrijwel alle gevallen zijn de aanbevelingen van het KMCGS opgepakt en zijn de tekortkomingen of inbreuken beëindigd.

1.4.2.2

Bevindingen tijdens oefeningen

De bevindingen die in 2017 tijdens oefeningen zijn gedaan wijken weinig af van de bevindingen uit 2016. De meest in het oog springende waren:

- Kennis over zowel het vervoer als de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen en de beschikbaarheid van ervaren personeel binnen het vakgebied van gevaarlijke stoffen, is in de totale breedte van de organisatie een blijvend knelpunt;
- Tijdens de SOB/SOMS worden echter de milieuregels over het algemeen goed nageleefd. De grootste speler hier is het B&TCo waarvan het personeel over het algemeen goed op de hoogte is van hoe zij om dienen te gaan met de opslag van brandstoffen en andere gevaarlijke stoffen;
- Voor de opslag van brandstoffen in jerrycans of andere vloeibare gevaarlijke stoffen tijdens oefeningen, zijn geen containers beschikbaar die zijn voorzien van een opvangcapaciteit in het geval lekkage van één of meerdere jerrycans of verpakkingen;
- Terugkerend knelpunt blijft de bulkopslag van jerrycans met brandstof nabij woon-, werk- en verblijfoctaties, meer dan een dagvoorraad (24uur) aan jerrycans bij verwarmingssystemen opslaan, IBC's en Lipsticks die niet juiste wijze zijn aangesloten op verwarmingssystemen;
- De verplichtingen die verbonden zijn aan de rollen van afzender, vervoerder of ontvanger bij het vervoer van gevaarlijke stoffen worden onvoldoende nageleefd;
- Eenheden weten vaak niet dat zij voor vragen over het vervoer van gevaarlijke stoffen terecht kunnen bij de Veiligheidsadviseur vervoer gevaarlijke stoffen van hun OPCO en de Helpdesk gevaarlijke stoffen van het DVVO;
- Eenheden zijn zich bij oefeningen onvoldoende bewust van vredesbeperkingen die van toepassing zijn bij het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen. Het zelfde geldt voor de milieu wet- en regelgeving. Uitgangspunt is dat de nationale regelgeving van het land waarin wordt geoefend het uitgangspunt is en dat wanneer de norm van Defensie voor de opslag en

- behandeling van munitie(MP 40-21) of voor het vervoer (MP 40-20) stringenter is, onze Nederlandse wetgeving van toepassing is;
- Opslag van munitie zonder instemming (Nota) van de MCGS. Zonder instemming van de MCGS is opslag van munitie bij oefeningen niet toegestaan. De nota van de MCGS vormt samen met de MP 40-21 de norm voor het toezicht door het KMCGS.

1.5.2 *Gevaarlijke stoffen onderweg*

1.5.2.1 Overtredingen

In totaal zijn in 2017 1111 controles uitgevoerd op het vervoer van gevaarlijke stoffen. Hierbij zijn 36 overtredingen op de vervoerswetgeving geconstateerd waarbij in 5 gevallen een proces-verbaal opgemaakt door het KMCGS bij het OM ingediend voor verdere afhandeling (1 pv wacht nog op behandeling OM), 9 waarschuwingen zijn gegeven, 19 maal nalevingshulp is verleend bij geringe overtredingen die direct zijn verholpen en 3 maal processen-verbaal van bevindingen is geschreven.

1.5.2.2 Vervoer over de weg

De geconstateerde overtredingen bij het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg hadden o.a. betrekking op:

- het door de afzender zelf aanbrenge van een verpakkingskenmerk op een buitenverpakking.
- het niet gestuwd en in een stevige buitenverpakking vervoeren van een gevaarlijke stof;
- het vervoeren van gevaarlijke stoffen zonder een juist ingevuld vervoersdocument;
- het vervoeren van GS in een niet permanent afgesloten tank;
- het laten verzenden van GS door een niet opgeleide afzender;
- het plaatsen van GS in binnenverpakking in overpack plaatsen i.p.v. in buitenverpakking;
- het vervoer van en gevaarlijke stof in een niet goed gesloten verpakking;
- het vervoeren van GS zonder juist gemerkte en geëtiketteerde verpakking;
- het niet meevoeren van schriftelijke instructies;
- het onjuist vermelden van een gevaarlijke stof op het vervoersdocument;
- het vervoeren van gevaarlijke stoffen waarbij niet allen gevaarlijke stoffen zijn vermeld op het vervoersdocument;
- het verpakken van gevaarlijke stoffen onder ICAO en versturen onder IMDG;
- het vervoer van gevaarlijke stoffen zonder vervoersdocument en vervoert door een chauffeur die niet basis is opgeleid;

Bij het vervoer over de weg in Nederland door de Belgische krijgsmacht, zijn bij twee afzonderlijke transporten de volgende overtredingen aangetroffen:

- het niet gestuwd vervoeren van 3 jerrycans met brandstof.
- het vervoeren van niet juist verpakte ADR klasse 1.

Beide overtredingen zijn ter plaatse opgelost. Van onjuist verpakte munitie is melding gemaakt bij de veiligheidsadviseur vervoer gevaarlijke stoffen van de Belgische krijgsmacht met het verzoek om maatregelen te treffen om herhaling in de toekomst te voorkomen.

1.5.2.3 Vervoer door de lucht

Bij een retourvlucht vanuit Mali naar de Vliegbasis Eindhoven zijn overtredingen aangetroffen omdat niet is voldaan aan de bepalingen uit ICAO-TI en MarOps Subpart R. Dit ondanks de NOTA "Reactie bestuurlijk toezicht vervoer gevaarlijke stoffen" (Xpostnr. BS2016023513) zoals die in 2016 is uitgegeven door D-DOAG.

Aangetroffen overtredingen:

- een niet volledig ingevulde NOTOC;
- het negeren van het samenladingsverbod van lithiumbatterijen en ADR klasse 1.
- het niet als GS aanbieden van lithiumbatterijen voor luchtvervoer;
- het aanbieden van gevaarlijke stoffen voor vervoer door de lucht met een onjuist ingevuld DGD.

Van deze geconstateerde overtredingen is een proces-verbaal van bevindingen gemaakt. Dit pv is besproken met de staf van de Vliegbasis Eindhoven.

Ook bij luchtvervoer van Nigeria naar Eindhoven uitgevoerd door een Belgische C130 onder de vlag van het EAETC, is geconstateerd dat het vervoer niet conform ICAO-TI is uitgevoerd. Bij dit vervoer zijn de volgende overtredingen aangetroffen:

- het negeren van het samenladingsverbod van de gevaren klassen 1.4G en 1.1B;
- het vervoer van GS in een buitenverpakking zonder UN-keurmerk;
- het vervoer van GS met een verkeerd geëtiketteerde buitenverpakking;
- het niet juist, onvolledig en slordig invullen van de DGD;
- acceptatie proces GS'n door operator niet juist uitgevoerd;
- het vervoer van GS in een buitenverpakking zonder UN-keurmerk.

Naar aanleiding van de bovengenoemde overtredingen is een waarschuwingsbrief gestuurd naar de veiligheidsadviseur vervoer gevaarlijke stoffen van de Belgische krijgsmacht. Daarnaast is deze casus in samenwerking met de gevaarlijke stoffen specialist van de MLA en de Veiligheidsadviseur vervoergevaarlijke stoffen van het CLSK, besproken met het EAETC.

1.5.2.4

Beveiligingsmaatregelen

Op verzoek van de Beveiligingsautoriteit is vanaf 2014 toezicht gehouden de op de naleving van de beveiligingsmaatregelen uit de C/007 "Beveiligingsmaatregelen voor het vervoer van TBB" en dan specifiek voor het vervoer van munitie, granaten, explosieven en springmiddelen zoals is verwoord vanaf paragraaf 3.4 in de Uitvoeringsbepalingen Defensie Beveiligingsbeleid, Deelgebied Fysieke Beveiliging, Beveiligingsmaatregelen voor het vervoer van TBB. Door opvolging te geven bij het vervoer van High Consequences Dangerous Goods aan het gestelde in de C/007, wordt invulling gegeven aan hoofdstuk 1.10 Voorschriften voor de beveiliging uit deel 1 van het ADR. Onder "beveiliging" wordt in dit hoofdstuk verstaan: de maatregelen of voorzorgsmaatregelen die getroffen moeten worden om diefstal of misbruik van gevaarlijke goederen waardoor personen, goederen of het milieu gevaar kunnen lopen, te beperken.

De Beveiligingsautoriteit is in 2016 gestart met herziening van de C/007 waarin het vervoer van alle Te beschermen Belangen in één document worden samengebracht. In 2017 is tweemaal een nieuwe editie van de C/007 verschenen. In januari de eerste aangepaste versie onder dezelfde naam als de versie uit 2012 "C/007: Beveiligingsmaatregelen voor het vervoer van TBB". Daar waar de versie uit 2012 alleen was geschreven voor het vervoer van wapens en van munitie was deze versie alomvattend voor het vervoer van alle TBB en hierdoor te complex geworden voor de gebruiker. Dit leverde veel discussies op over welke beveiligingsmaatregelen moesten worden genomen en wie verantwoordelijk was voor de uitvoering van de voorgeschreven maatregelen. Het KMCGS heeft deze versie van de C/007 niet actief

meegenomen in haar toezicht als uitvoeringsmaatregelen van Hoofdstuk 1.10 van het ADR. In september 2017 is een herziene versie van de versie uit januari verschenen. Dit is de huidige vigerende versie van de C/007: "C/007: Beveiligingskader TBB vervoer". De te nemen beveiligingsmaatregelen voor het vervoer TBB'n van zijn hierin afhankelijk gemaakt van het verwachte veiligheidsrisico (de dreiging) ten tijde van het transport. In het beveiligingsplan moeten de genomen maatregelen worden beschreven. Deze werkwijze sluit aan op het beveiligingsplan zoals is opgenomen in hoofdstuk 1.10 van het ADR.

1.5.3 *Opleiden moet*

1.5.3.1 Ketenonderzoek

De geplande ketenonderzoeken naar de (wettelijk) voorgeschreven opleidingen van de relevante spelers in de vervoersketen, de z.g.n. normadressanten, zijn in 2017 beperkt en niet structureel uitgevoerd. Naar aanleiding van geconstateerde overredingen bij het vervoer van gevaarlijke stoffen door de lucht vanuit Mali, is contact gezocht met C-JSD en zijn de afzender en de grondafhandelaar via de mail bevraagd over o.a. hun kennis en ervaring op het aanbieden en verzenden van gevaarlijke stoffen door lucht. Uit de antwoorden van beide functionarissen bleek dat zij beiden zijn opgeleid maar slechts minimale of geen werkervaring hebben bij het aanbieden en verzenden van gevaarlijke stoffen. Dit is strijdig met de minimale ervaringsseis zoals die in de nota "Reactie bestuurlijk toezicht vervoer gevaarlijke stoffen" van D-DAOG is gesteld voor het verrichten van werkzaamheden ten aanzien van het vervoer van gevaarlijke stoffen vanuit de missiegebieden. Door aan deze nota voorbij te gaan blijft het probleem bestaan dat er gevaarlijke stoffen die door de lucht worden vervoerd, niet aan wet- en regelgeving voldoen en hierdoor een risico vormen voor de veiligheid van het vliegtuig en de bemanning.

1.5.3.2 Voorlichting

Door het KMCGS is op verzoek 6 maal een voorlichting gegeven over het optreden van het KMCGS en de veel op verzoek voorkomende overtredingen bij het vervoer van gevaarlijke stoffen. Daarnaast zijn tijdens oefeningen ook kleine voorlichtingssessies gehouden toegespitst op de situatie van de oefening en zijn één op één onderwijsleergesprekken gevoerd om de regelgeving aan chauffeurs en kaderleden uit te leggen.

1.5.4 *Samen sterk*

1.5.4.1 Inspectie Leefomgeving en Transport

In de samenwerking tussen KMCGS en ILT Handhaving Gevaarlijke Stoffen Rail- en Wegvervoer is 2017 geen wijziging opgetreden. Bij controles op het vervoer van gevaarlijke stoffen werken KMCGS en ILT naast elkaar binnen het eigen mandaat en domein. Hoewel ILT op basis van de Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen en de Wet Luchtvaart bevoegd is in zowel het civiele als het militaire domein, beperkt zij zich tot toezicht en handhaving op het civiele vervoer van gevaarlijke stoffen. Toezicht op de naleving en de opsporing van strafbare feiten ten aanzien van de Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen en de Wet Luchtvaart, voor zover het vervoer van gevaarlijke stoffen betreft, worden binnen het militaire domein uitgevoerd door het KMCGS. Wanneer inspecteurs van ILT HGS een overtreding van de WVGS door een militair voertuig constateren maken zij hier een proces-verbaal van bevindingen op en dragen de casus over aan het KMCGS voor verdere opvolging en afhandeling. Naast

contacten over de handhaving is er met grote regelmaat contact met ILT HGS over de uitleg van artikelen in de WVGs of WL. Ook nemen vertegenwoordigers van het KMCGS deel aan het vakgroep overleg HGS van ILT.

Binnen het werkveld van de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen, verloopt de samenwerking tussen ILT Defensie Toezicht en het KMCGS stroever. De reden hiervan is dat ILT Defensie Toezicht haar rol tussen bevoegd gezag (ILT) en de rol van het KMCGS als controleur op de naleving van o.a. het bedrijfsvoorschrift Opslag en Behandeling Ontplobbare Stoffen en Voorwerpen, strakker heeft weggezet. Hierbij maakt het KMCGS deel uit van Defensie als "ondertoezichtstaande" van ILT en is er een eenrichtingsverkeer v.w.b. informatie ontstaan van het KMCGS naar ILT Defensie Toezicht i.p.v. een samenwerkingsverband met informatie-uitwisseling over en weer. Daar waar in 2015 er nog enige afstemming was binnen het project "De generaal Centraal" is dit in 2016 tot stilstand gekomen. In 2017 is in deze situatie geen verandering opgetreden.

1.5.4.2 Co-locatie KMCGS en ILT

Eind 2016 heeft het eerste overleg plaatsgevonden tussen het projectteam dat de inrichting en huisvesting van overheidsinstanties verzorgt voor de locatie aan de Graadt van Roggenweg in Utrecht met RVB, CDC en KMCGS. Het knelpunt zijn MULAN-aansluitingen op de werkplekken inclusief print en scanmogelijkheden vanuit het netwerk. Vanwege de beveiligingsmaatregelen die defensie voorschrijft bij het aanleggen van MULAN-aansluitingen op niet-defensielocaties, is de co-locatie voorlopig tot stilstand gekomen. JIVC is bezig met het ontwikkelen van een beveiligde MULAN-werkplek met print en scanvoorzieningen die binnen een niet-defensielocatie kan worden gebruikt. De implementatie van deze werkplek was gepland voor Q1 in 2018. Inmiddels is dit doorgeschoven naar Q3 van 2018. De verhuizing van het KMCGS naar de Graad van Roggenweg zal gezien de ontwikkelingen van de MULAN-aansluitingen dan ook niet plaatsvinden voor Q3 2018.

Inmiddels is middels de defensienota bekend geworden dat de huidige locatie van het KMCGS, Kamp Nieuw Milligen te Uddel, open blijft. Voor mij is dit het moment om het vier jaar geleden genomen besluit van de voorgenomen co-locatie van het KMCGS en ILT opnieuw te bezien en te heroverwegen. De reden hiervoor is de toch beperkte efficiëntiewinst die de co-locatie met ILT met zich meebrengt, de knelpunten met het parkeren van dienstvoertuigen tegen hoge kosten op en rond de locatie aan de Graad van Roggenweg, de ligging van het pand aan de Graad van Roggenweg in het centrum van de stad Utrecht, het zeer beperkt aantal beschikbare werkplekken en de knelpunten met MULAN-aansluitingen. Deze laatste knelpunten nemen nog verder toe bij versterking van het KMCGS zoals is in het Plan van aanpak "Een Veilige Defensieomgeving" is genoemd.

Voor mij als C-KMCGS voldoende redenen om de co-locatie met ILT terug te draaien en het KMCGS blijvend op Kamp Nieuw Milligen, of op een andere centraal gelegen en met onze dienstvoertuigen goed bereikbare locatie, te huisvesten.

1.5.4.3 Militaire Luchtvaart Autoriteit

KMCGS en MLA waren in 2016 voornemens om gezamenlijk toezicht te houden op de opleidingseisen die aan gezagvoerders en loadmasters worden gesteld voor het vervoer van gevaarlijke stoffen door de lucht. De grondslag hiervoor ligt in de MAR-OPS Subpart R – Transport of Dangerous Goods by Air. Dit gezamenlijke toezicht was ingegeven door het verlopen per 31 maart 2016 van de ontheffing op de ICAO Technische Voorschriften (ICAO TI DOC 9284 - AN/905) en de MLE-OPS wat betreft

de verplichte opleiding van gezagvoerders voor het vervoeren van gevaarlijke stoffen.

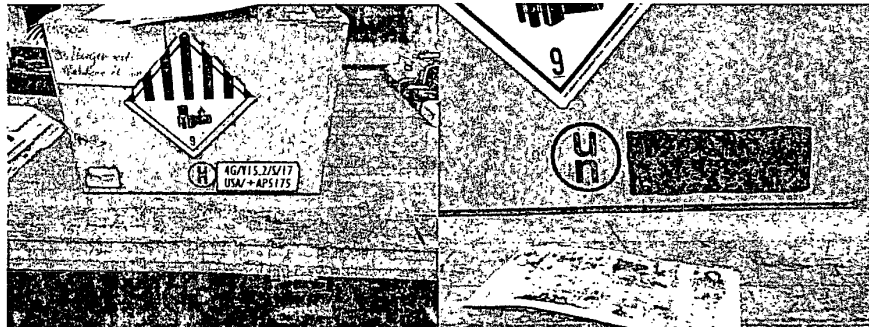
Dit gezamenlijke toezicht is zowel in 2016 als in 2017 niet uitgevoerd. De hoofdreden hiervoor is dat zowel KMCGS als MLA wilden voorkomen dat de rollen van de MLA en het KMCGS, m.n. de opsporingsrol, door elkaar lopen. Er is in 2017 wel frequent overleg gevoerd met de gevaarlijke stoffen specialist van de MLA.

1.5.4.4 Beveiligingsautoriteit

Op verzoek van de Beveiligingsautoriteit in 2014 heeft het KMCGS de naleving van de beveiligingsmaatregelen uit de C/007 "Beveiligingsmaatregelen voor het vervoer van munitie, granaten, explosieven en springmiddelen", in haar toezicht betrokken. Het KMCGS zet dit verzoek voort op basis van de in september 2017 verschenen versie van de C/007: "C/007: Beveiligingskader TBB vervoer" verder voort.

1.5.4.5 Militaire Commissie Gevaarlijke Stoffen

Evenals de voorgaande toezichtjaren bestond de samenwerking tussen de MCGS en het KMCGS uit overleg over de inhoud van door de MCGS gegeven ontheffingen op de MP 40-21 en over de interpretatie van artikelen uit MP 40-21.

2 Handhaafbaarheid regelgeving

2.1 Vervoerswetgeving

De wetgeving voor het vervoer van gevaarlijke stoffen waarop het KMCGS controle op de naleving uitvoert, vormt geen knelpunt voor de handhaafbaarheid. De wetgeving voor het vervoer van gevaarlijke stoffen is echter wel complex waardoor het voorkomt dat verschillende controleurs vervoer gevaarlijke stoffen, wetsartikelen anders uitleggen. Voor de eenduidige handhaving wordt in die gevallen waarbij intern het KMCGS discussie ontstaat over de interpretatie van wetsartikelen voor het militaire vervoer van gevaarlijke stoffen, dit in het zgn. technisch overleg bediscussieerd en het resultaat van deze discussies als eenheid van opvatting vastgelegd in het KMCGS Vademecum.

2.2 Opslag en Behandeling Gevaarlijke Stoffen

2.2.1 *MP 40-21 deel "Opslag en behandeling van overige gevaarlijke stoffen tijdens oefeningen en operaties"*

Sinds mijn eerste jaar verslag in 2014 attendeer ik al op de noodzaak om deel 2 van de MP 40-21 "Opslag en behandeling van overige gevaarlijke stoffen tijdens oefeningen en operaties" weer op te nemen in de MP 40-21. Op dit moment bevindt dit deel van de MP 40-21 zich in de afrondende fase en is vrijwel gereed voor publicatie.

2.2.2 *MP 40-21 deel "Opslag en behandeling van ontplofbare Stoffen en Voorwerpen".*

Controles uitvoeren met alleen de MP 40-21 als normenkader voor de opslag en behandeling van ontplofbare stoffen is gezien de hoeveelheid ontheffingen die door de MCGS zijn verleend, niet zondermeer mogelijk. De MP 40-21 dient dan ook v.w.b. de ontplofbare stoffen te worden herzien waarbij de verleende ontheffingen zo veel als mogelijk is worden geformaliseerd in de MP zodat er weer overzichtelijk normdocument ontstaat voor de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen. De MCGS was in 2016 met de herziening van de MP 40-21 gestart echter door gebrek aan capaciteit is de herziening doorgeschoven naar een later moment. Verwacht wordt dat eind 2018 of begin 2019 een nieuwe versie van het deel opslag en behandeling ontplofbare stoffen en voorwerpen wordt uitgegeven.

3 Kneelpunten

De meest belangrijke kneelpunten uit het toezichtjaar 2017 wijken vrijwel niet af van die in 2016.

- De opslag van overtollige munitie bij het Defensie Munitiebedrijf waardoor op termijn een ongecontroleerd veiligheidsrisico ontstaat of al aanwezig is;
- De beperkte opleidingscapaciteit te behoeve van de opleidingen op het gebied van gevaarlijke stoffen.
- Laag kennis niveau bij de operationele eenheden van de regelgeving die van belang is bij het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen waaronder de verplichtingen die zijn verbonden zijn aan de rollen van afzender, vervoerder of ontvanger bij het vervoer van gevaarlijke stoffen;
- Verantwoordelijkheden bij het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen tijdens oefeningen zijn op een laag niveau (sld, klp's) belegd;
- Er zijn geen vorderingen gemaakt met het keuring van bliksembeveiligings- en elektrische installaties;
- Het grote aantal Nota's dat is uitgegeven door de Militaire Commissie Gevaarlijke Stoffen (MCGS) om op lokaal niveau ontheffingen te verlenen op de MP 40-21. De veelheid aan ontheffingen op de MP 40-21 geeft onduidelijkheid bij de handhaving;
- De administratieve processen bij het beheer en autorisatie van instructiemunitie zijn bij het Defensie Munitiebedrijf en de EODD niet geborgd;
- Ontbreken van het deel "Overige Gevaarlijke Stoffen" in de MP 40-21;
- Voor de opslag van brandstoffen in jerrycans of andere vloeibare gevaarlijke stoffen tijdens oefeningen, zijn geen containers beschikbaar die zijn voorzien van een opvangcapaciteit in het geval lekkage van één of meerdere jerrycans of verpakkingen;
- De NOTA "Reactie bestuurlijk toezicht vervoer gevaarlijke stoffen" (Xpostnr. BS2016023513) zoals die in 2016 is uitgegeven door D-DOAG, wordt niet nageleefd. In 2017 waren in het missiegebied medewerkers actief die kort voor de missie waren opgeleid voor verzenden van gevaarlijke stoffen of medewerkers die al eerder waren opgeleid maar niet in de gelegenheid waren gesteld om te voldoen uit de ervaringsnorm uit de nota van D-DAOG.

4 Aanbevelingen

Mijn controleurs en ik zien in het toezichtjaar 2017 dezelfde knelpunten terugkomen zoals die in toezichtjaren 2015 en 2016 waren onderkend. Naast het herhalen van mijn aanbevelingen van vorig jaar doe ik over het toezichtjaar 2017 slecht één aanbeveling:

- Geef prioriteit en maak middelen vrij om oude, overtollige en restanten van munitievoorraden die bij het Defensie Munitiebedrijf zijn opgeslagen, versneld af te voeren naar een vernietigingsinstallatie. Hierdoor komt opslagcapaciteit vrij en wordt voorkomen dat er onveilige situaties ontstaan.

Kort samengevat waren mijn aanbevelingen uit 2016:

- Bied een continue opleiding en trainingsprogramma aan over de wet- en regelgeving op het gebied van het vervoer en de opslag van gevaarlijke stoffen;
- Valideer en publiceer het ontbrekende deel "Opslag en behandeling van overige gevaarlijke stoffen tijdens oefeningen en operaties" van de MP 40-21.

Met het toezichtjaar 2017 achter ons en de terugkerende tekortkomingen uit 2015 en 2016, dring ik er op aan dat het van belang is dat mijn aanbevelingen uit 2016 zoals die zijn opgenomen in de nota "Vervolgacties toezichtverslagen 2016" van Hoofd Directeur Bedrijfsvoering, volgens planning te realiseren.

De realisatie van de vervolgacties zorgen er naar mijn overtuiging voor dat de bewustwording, kennis en ervaring zullen toenemen op de gebieden van het vervoer, de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen. Hierdoor zal ook het naleefgedrag door onze mensen van wet- en regelgeving worden vergroot en zal dus ook de veiligheid toenemen op deze gebieden. Het is dan ook van belang om niet te lang te wachten met de realisatie de vervolgacties.

5 Grondslag en bevoegdheden KMCGS

Grondslag

De grondslag van de taken van het KMCGS staat beschreven in de navolgende documenten:

- Algemeen organisatiebesluit defensie 2013;
- SG Aanwijzing 948;
- Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen artikel 34 lid 2 (Toezicht) en artikel 42 lid 1 onder b. (Opsporing);
- Wet Luchtvaart artikel 11.1 lid 1 onder c. (Toezicht) en artikel 11.3 lid 1 (Opsporing);
- Besluit vervoer ontplofbare stoffen krijgsmacht 2011, MP 40-20 deel 1200;
- Besluit Voorschrift intern vervoer gevaarlijke stoffen Defensie 2011, MP 40-21 deel 3000;
- Besluit Voorschrift voor het merken van munitie en verpakkingen van munitie, MP 40-40;
- Besluit Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie van 4 oktober 2012, nr. 5732502/Justis/12, strekkende tot de aanwijzing van buitengewoon opsporingsambtenaren bij het Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen van de Koninklijke Marechaussee;
- Besluit toezicht en opsporing vervoer gevaarlijke stoffen geldend van 01-04-2013 t/m heden;
- Besluit aanwijzing KMCGS ex artikelen 11.1 en 11.3 Wet Luchtvaart van 28 april 2003;
- Besluit aanwijzing ambtenaren VROM-regelgeving (artikel 10-Reach);
- Beschikking van de Minister van Defensie van 18 oktober 1982, directie Juridische zaken, afdeling wetgeving en publiekrecht nr. CWO 82/O37~ betreffende de instelling van het korps militaire controleurs ontploffingsgevaarlijke stoffen.

Bevoegdheden

De bevoegdheden voor het uitoefenen van haar toezichthoudende en handhavende taken komen voort uit de Algemene Wet Bestuursrecht artikelen 5.15 t/m 5.17 en 5.19 en de Wet op de Economische Delicten 18 t/m 21 en 23.

De artikelen uit de Algemene Wet bestuursrecht handelen over het betreden van plaatsen, vorderen van inlichtingen, kopiëren, meenemen, vorderen van identiteitsbewijzen, stilstaan van voertuigen en het doorzoeken van voertuigen wanneer dit nodig is voor het KMCGS om haar taak als toezichthouder te kunnen uitvoeren. De inhoud van de artikelen uit de Wet op de Economische Delicten is gelijk aan die uit de Algemene Wet Bestuursrecht aangevuld met het openen van verpakkingen voor het nemen van monsters.

Strafbaarstelling

Overtredingen van de Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen en de Wet Luchtvaart worden aangemerkt als economisch delict en zijn als zodanig strafbaar gesteld in de Wet Economische Delicten.